

بازتاب آوازه

تاتر تبعیدیان ناخواسته!

● برگزاری همراه با توفیق سومین جشنواره تاتر ایرانی در آلمان، که نشانه‌ای است روشن بر گرایش روزافروزن جمع ایرانیان مهاجر به تاتر، بر آغاز یک دگرگونی روانی - فرهنگی نیز گواهی می‌دهد: با دگراندیشان کثار آمدن، حرف هایشان را شنیدن، «صحنه» هایشان را دیدن و حتی با آنها، بدون پای فشردن های آرمانی، بی قال و مقال، به گفتنگو نشستن! این دگرگونی اگر بپاید و اندک اندک، نهادی شود، کارکردهای جامعه برونومرزی ما را - حتی در عرصه‌های سیاسی - دگرگون خواهد کرد و تأثیر آنها را در جوامع میزان، بهشکلی چشمگیر افزایش خواهد داد. و اگر تاتر در تبعید می‌تواند زمینه‌ساز این دگرگونی باشد، چرا که نه؟ باید زیر پر و بالش را گرفت، راه‌های بالین را برویش گشود. دیگر کمتر کسی است که نداند - و اگر می‌داند، نخواهد به زبان بیاورد! - که هنر، تنها در «ازادی» است که ماند و می‌بالد. آزادی از هرچه که رنگ تعلق می‌پذیرد. فضاهای تنگ و تاریک آرمانی، هنر را می‌پسند. هنر بازتاب اندیشه‌های انسانی است. هنگامی که اندیشه‌ها در زنجیر باشند، بال پرواز هنر نیز شکسته است. به قول عباس معروفی: «هنر در قفس ایدئولوژی، بال بال می‌زند»! و همو درد اصلی کار فرنگی - از جمله تاتر - را در دونومنز، پای فشردن جمهوری اسلامی بر «ایدئولوژی» می‌داند، «که به هیچ جا هم نمی‌رسد»، همانگونه که «المان هیلتاری» و «شوری سابق» هم نرسیدند. ولی الته راه را بر بالین هنر می‌بندد و نمی‌گذرد با زمانه‌ای چنین شتابده، همگام و همزیان شود. بِرگزاری جشنواره‌های فرنگی و هنری در دونومنز درست در چشم انداز تیره درونمرزی است که اهمیتی ویژه پیدا می‌کند، به مرش آنکه از اداداندیشانه، و از قید و بندها و رهنمودهای آرمانی، رها باشند. برگزارکنندگان و - شرکت کنندگان «جشنواره سوم تاتر»، اشکارا نشان دادند که اهمیت این «ازادی» را دریافت‌اند. این دریافت‌ها در لایای «بولت» های شش گانه جشنواره بازتابیده است:

● «سیروس سیف»، می‌گوید: «اگر گروهی میان ما بخواهد خودش را «مطلق» کند و گوش به نظریات دیگران ندهد... سرنوشتی جز سرنوشت رؤیم حاکم بر ایران، نخواهد داشت. رُزیمی که با «منزوی ساختن، تبعید و کشتن دیگران» خودش را نیز به‌ازواز کشانید و از نظر اخلاقی و معنوی کشت. و بعد هم حرف آخر را می‌زند که «ازادی بیان، اس و اساس همه چیزهای دیگر است» و «ارزش هر گروه سیاسی» بستگی به میزان اعتقاد او به «ازادی بیان» دارد.

«مجید فلاخ زاده» که سرپرستی جشنواره را بر عهده دارد نیز حرف هایی می‌زند که راستش را بخواهد بیش از این از او انتظار نمی‌رفت! می‌گوید: «بیک تاتر اندیشمند»، یک «مادر تاتر» است و نه یک گروهک تاتری «مودرفتار»؛ و افزاید که همه آنها که در کار تاتر فعال هستند، ممکن است که روابط یا حتى دشمنی با هم داشته باشند، ولی به یکدیگر - و به حرفة‌شان «احترام می‌گذارند.

و حرف دیگر آنکه به «مردم» باید بیش از «ایدئولوژی» احترام گذاشت. «رامین بیزانی»، کارگردان و بازیگر، «وحدت» ملی و فرنگی ما را در «کثرت» می‌بیند. در «فرآوای و تنوع» و حتی در «فضلادانه‌ها و احساس‌ها»، و معتقد است که حالا دیگر ممکنی که این نتیجه رسیده‌ایم که «اصل شکیبایی و تحمل اندیشه‌ها، نظریات و احساس‌های متفاوت و متضاد با یکدیگر» بسباب اعتمای هنر و فرهنگمان می‌شود. هوجاند که ما از این بابت متوجه دوران پیش از بلوغ را می‌گذرانیم. «بیزانی» اشاره‌ای نیز به «منتقدان» دارد که غالباً توجهی به ویژگی‌های این دوران ندارند و هنر به خشخشان می‌گذارند. باید «تحمل و سمعه صدر» پیشتری داشت، تا بتوانیم زودتر به مرحله بلوغ و شکوفایی برسیم. در یکی از بولتن های ششگانه، حرف های از دل برآمده تماشاگری نیز آمده است که از حضور «من» های خودساخته، نه تنها در این جشنواره که در همه گردهمایی‌های ایرانیان مهاجر می‌گوید و اشاره‌اش بیشتر به فی‌المثل ناقدانی است که نقدهای خود را شتابزده - و گاه حتی پیش از اجرای برنامه‌ها - آمده می‌کنند!

ناصر شیرزاد

زیع آن را تقبل می‌کند در مواردی هم لیه هزینه چاپ و انتشار و توزیع با ایفروشی ایران است. روش کتابفروشی ایران برای چاپ نسخه از اثر در اختیار دو کارشناس گردید شرایط قرار داده می‌شود و پس از این که زندگی ایرانیان مقیم خارج یا رویایی و حتی اسیایی گره خورده است و اغلب دخترها و پسرهای ایرانی که در خارج از ایران زندگی می‌کنند همسر غیرایرانی دارند و طبیعتاً کتاب آشپزی در این خانه‌ها لازم است. هم اکنون یک کتاب آشپزی در کتابفروشی ایران زیر چاپ است که به شهر می‌رساند و کتاب خواهد شد. در نظر خود را می‌خرند. از جمله کتاب‌های پرطرفدار در

در تالار آندرهمال رو در پاریس

**دعا صمی با حیا
بدزاکانی بی حیا**

بودند. نمی‌خواستند مجلسی چنان گرم را با هوای بارانی سرد بیرون تالار سخنرانی عوض کنند. اما هر چیزی قواعد خود را دارد. از جمله قرارداد درباره اجاره سالان. ساعت هشت تعطیل.

محمد عاصمی در سخنرانی مشکلی داشت که شاید مشکل هر کسی باشد که، خاصه در مجلسی با حضور بانوان محترم، بخواهد درباره عبید حرف بزند. این مشکل را ایرج پرشک زاد هم داشت که چند ماه پیش در همان مرکز درباره عبید سخنرانی کرد. مشکل این است که عبید پرده نزدیک متعارف را دریده و شعرها و حکایت هایی سروده است که

